

VIHAPUHEESTA VAPAA NUORISOTILA

VIHAPUHE LOUKKAA, HALVENTAA JA ALENTAA TOISEN IHMISARVOA.

Vihapuhe on syrjivää puhetta tai ilmaisua, jolla loukataan ja halvennetaan tai uhkaillaan toista ihmistä esimerkiksi jonkin hänen ominaisuutensa, kuten esimerkiksi ihonvärin, etnisen taustan, uskonnon, iän tai mielipiteen vuoksi. Vihapuhe on loukkaavaa, ja se kiistää toisen ihmisarvon. Jokainen meistä on erilainen ja yhtä arvokas sellaisena kuin on!

VIHAPUHE YLEISTÄÄ

Vihapuhe kohdistuu paitsi yksilöön, myös kokonaiseen ihmisryhmään. Se on ikävällä tavalla yleistävää puhetta, jolla väitetään jonkun ihmisryhmän olevan huonompi tai alempiarvoinen muihin nähden. Ihmisryhmiä leimatessa unohdetaan, että jokainen ihminen on erilainen. Yksilöillä voi olla joku yhteinen piirre tai nimittäjä, kuten uskonto, mutta muuten he ovat kaikki toisistaan poikkeavia ja ainutlaatuisia. Esimerkiksi uskonto on vain yksi ihmisen ominaisuus ja identiteetti, eivätkä kaikki samaan uskontokuntaan kuuluvat ole alkuunkaan samanlaisia. Meillä kaikilla on useita ominaisuuksia ja identiteettejä, kuten koululainen, nuori, tyttö, skeittari, raumalainen jne. Ketään ihmistä ei voi määrittää yhden ominaisuuden perusteella eikä kokonaisista ihmisryhmistä voi tehdä negatiivisia yleistyksiä.

VIHAPUHE EI OLE SAMA KUIN VIHAINEN PUHE

Vihapuhe ei ole sama asia kuin vihainen puhe. Vihan tunne ja vihaisuus ovat ihmiselle normaaleja tunnetiloja, joiden ilmaiseminen toisinaan on sallittua. Vihapuhe sen sijaan on puhetta, joka pohjautuu syrjintään ja ennakkoluuloihin. Esimerkiksi kinastelu kaverin kanssa ei välttämättä vielä ole vihapuhetta. Kaverin haukkuminen esimerkiksi "vammaiseksi" tai "manneksi" taas on vihapuhetta, sillä se kohdistuu ihmisen ominaisuuksiin ja puhuu myös näistä ihmisryhmistä halventavasti. Kiusaaminen on aina väärin.

VIHAPUHEELLA UHKAILLAAN JA LIETSOTAAN VIHAA

Vihapuhe voi myös olla uhkailevaa ja vihaa lietsovaa tai jopa kannustaa väkivaltaan toisia kohtaan. Kaikenlainen uhkailu ja häirintä on aina kiellettyä. Vaikka vihapuhe ei suoraan kannustaisikaan väkivaltaan jotakuta kohtaan, voi vihan lietsonta luoda sellaista ilmapiiriä, jossa myös väkivalta koetaan pikkuhiljaa yhä sallitummaksi.

VIHAPUHEESTA VAPAA NUORISOTILA

VIHAPUHE KUMPUAA ENNAKKOLUULOISTA JA PELOSTA

Usein vihapuhe johtuu ennakkoluuloista tai pelosta sellaista kohtaan, jota emme tunne niin hyvin. Oletamme, että joku ryhmä on tietynlainen ja perustamme näkemyksemme siihen mitä olemme muilta kuulleet. Tavallisesti yleistykset auttavatkin meitä jäsentämään monimutkaista maailmaa. On ihan järkevää ajatella, että autot ajavat lujaa, kaupungeissa on paljon ihmisiä, sade kastelee vaatteet.. Yleistykset muuttuvat virheellisiksi ennakkoluuloiksi silloin, kun etukäteen tuomitsemme jonkun ihmisryhmän ottamatta ensin selvää asiasta, tai kun kuvittelemme voivamme määrittää koko ihmisen jonkin häneen liittämämme ominaisuuden perusteella. Esimerkiksi ”kaikki muslimit on terroristeja”, ”kaikki romanit ovat varkaita”, ”kaikki lihavat ovat laiskoja” tai ”kaikki blondit ovat tyhmiä”. Tällaiset väitteet eivät ole totta eivätkä tarkemmin ajatellen myöskään kovin järkeviä.

SYRJINTÄ JA YHDENVERTAISUUS

Syrjinnällä tarkoitetaan ihmisten eriarvoista kohtelua ilman hyväksyttävää perustetta. Esimerkiksi ihmisen ikä, etninen tausta tai vaikka uskonto eivät ole syitä kohdella heitä eriarvoisesti, eli huonompina tai vähemmän arvokkaina kuin muut. Jokainen ihminen on yhtä arvokas, ja siksi myös Suomen laki kieltää syrjinnän. Syrjinnän ja eriarvoisuuden vastakohta on yhdenvertaisuus, jolla tarkoitetaan sitä, että kaikilla tulee olla yhtä hyvät mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnassa, kuten esimerkiksi äänestää, käydä töissä tai opiskella.

MITÄ MINÄ VOIN TEHDÄ VIHAPUHEELLE

- Jos huomaat vihapuhetta, kerro muille, että se on väärin ja olet eri mieltä. Ole rohkea ja sano se ensimmäisenä!
- Jos tilanne on sinusta pelottava, kerro siitä heti lähimmälle luotettavalle aikuiselle.
- Jos et löydä sanoja, voit osoittaa vihapuheen kohteelle, että olet hänen puolellaan, vaikka menemällä hänen viereen seisomaan.
- Jos olet hiljaa, saattaa vihapuhuja ja muut ympärillä olevat luulla, että olet samaa mieltä. Usein kiusaamis- ja vihapuhetilanteissa muut ovat hiljaa ja kiusaaja ja kiusattu luulevat, etteivät muut huomaa tilanteen olevan väärin.
- Pura ennakkoluuloja: ota selvää, kysy ja tutustu! Älä oletta, että joku ihminen on tietynlainen, kysy mieluummin häneltä itseltään!
- Jokaisella ihmisellä on oikeus itse määrittellä, millainen on.
- Muista, että kaikissa meissä on monta erilaista puolta ja identiteettiä.